Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato: 27.05.2021

Vår ref.: 2020/5956

Lyngen kommune
Strandveien 24
9060 LYNGSEIDET

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Skadefellingstillatelse på gaupe – Lyngenhalvøya

Statsforvalteren viser til en skadesituasjon med tap av rein til gaupe i kalvingsland for rein. Tre rein, to simler og en kalv er dokumentert drept av gaupe innen et lite område i tidsrommet 10.–21. mai. Den siste ble undersøkt 26. mai. Statsforvalteren vurderer det videre skadepotensialet som stort, vi vurderer at det ikke er mulig å gjennomføre effektive forebyggende tiltak i dette beiteprioriterte området nå. Statsforvalteren fatter på eget initiativ slikt

– Vedtak –
Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én gaupe i nærmere avgrenset område på Lyngenhalvøya. Tillatelsen gis til Nord-Troms interkommunale skadefellingslag og gjelder i perioden 28.5.2021–31.5.2021. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

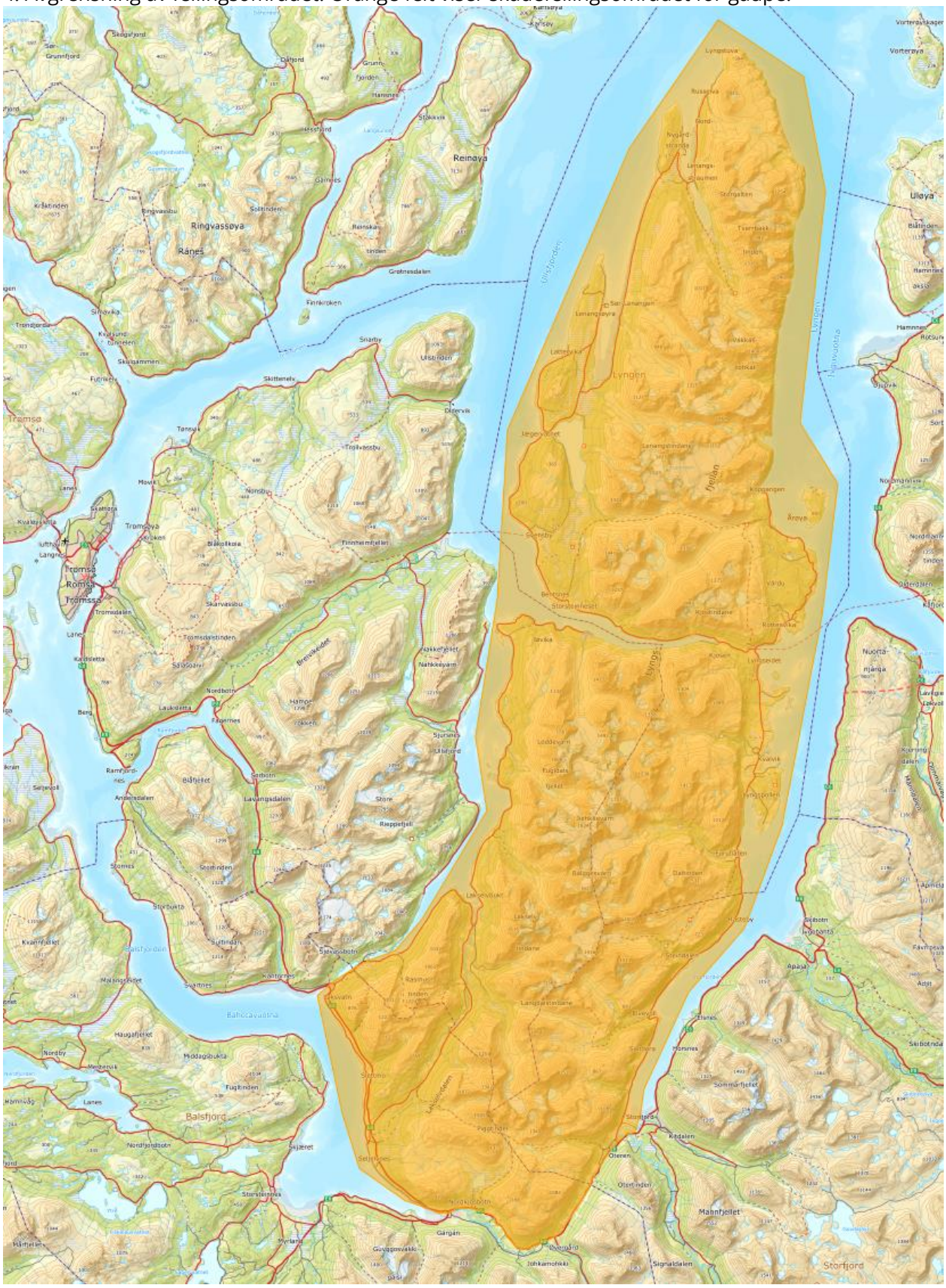
Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Vilkår knyttet til fellingstillatelsen
1. Følgende personer inngår i skadefellingslaget:
-Olaf Opgård (skadefellingsleder)
-Nord-Troms interkommunale skadefellingslag

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

3. Krav til våpen/ammunisjon: Hagle kan benyttes ved felling av gaupe. Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst (2002.03.22 nr. 0313): under jakt med rifle på gaupe skal det brukes ammunisjon med ekspanderende prosjektil og anslagsenergien skal være minst 980 joule (100 kgm) målt på 100 meters avstand, E100.

4. Avgrensning av fellingsområdet: Orange felt viser skadefellingsområdet for gaupe.

5. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve fellingen på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

6. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

7. Tillatelsen gjelder i tidsrommet fra og med 28.5.2021 til og med 31.5.2021.

8. Hunngauper kan ha født unger nå. Den første tiden med unger vil de normalt ikke vandre langt fra ungene, spesielt ikke når de har nær tilgang på rein. Skadefellingslaget må så langt som mulig forvisse seg om at ikke hunngaupe som har avhengige unger felles.

9. Felling eller forsøk på felling skal omgående meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 48236037 / 992 42 279 og til Statsforvalterens telefonsvarer tlf. 78 95 03 97. På dagtid hverdag til Statsforvalteren på tlf. 78 95 03 00.

10. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre gaupe under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet gaupa. Vedkommende plikter å forvisse seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Statsforvalteren og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Statsforvalteren avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

11. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Statsforvalteren av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Statsforvalteren.

12. Gaupe som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet. Felt gaupe skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødig.

13. Ved ev. oppfyllelse av regionens delegerte myndighetskvote inndras fellingstillatelsen umiddelbart.

Rammer for skadefellingen
Skadefellingen administreres av Lyngen kommune som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Statsforvalteren gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 9 personer og 4 dager og en døgnsats på 1600 kroner per døgn og person. Dette blir en øvre økonomisk ramme på 57 600 kroner. I tillegg vil feriepenger bli dekket av Statsforvalteren. Det skal ikke brukes ressurser dersom vanskelige forhold gjør at en svært lite trolig vil lykkes med skadefelling. Skadefellingsleder sender inn til kommunen, samlet for hele skadefellingslaget krav om godtgjøring ved fellingsforsøk og krav om dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner. Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr., poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen fra

Statsforvalteren til kommunen kan ikke overskride de rammer som fremgår av vedtaket. Miljødepartementet har fastsatt en døgnsats på 1600 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring etter rapport fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av deltageren, og av skadefellingsleder. Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full sats på 1600 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 213,3 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. Etter som det er krav til at fellingsleder organiserer fellingslaget, og utarbeider fellingsrapport og timelister, anses den tiden fellingsleder bruker på dette å være fellingsforsøk, derfor kan skadefellingsleder gis godtgjøring for dette.

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner:
Skadefellingsleder må samle inn og sende til administrerende kommune utleggskrav, ført på reiseregningsskjema og med kvitteringer vedlagt, fra alle deltagerne i skadefellingslaget.

Utgifter som dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil/skuter dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Dette kan lettest gjøres ved å bruke statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Når det er kjørt med skuter utenfor løyper, og det er vanskelig å definere eksakt, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt.

Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget dekkes ikke.

Lovgrunnlaget
Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 30.4.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2021 – utvidelse av kvote i region 5 og 8*, ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt en utvidet kvote på ytterligere to gauper i tidsrommet 3. mai 2021 til og med 31. mai 2021. Denne kvoten er belastet med ett dyr.

Statsforvalteren vurderer skadefelling innenfor den ramme som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

• områdets betydning som beitemark
• skadenes omfang og utvikling
• potensialet for fremtidige skader
• muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe
I 2020 ble det estimert 256 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Dette var en nedgang på 1 familiegruppe sammenlignet med 2019.

Det nasjonale bestandsmålet er 65 årlige ynglinger. Siste årlige rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet er *NINA rapport 1846, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020.* Fra denne fremgår at det i perioden 2018 til 2020 var et gjennomsnitt på 59,7 påviste familiegrupper på landsbasis. Før gaupejakta i 2020 var det påvist 66,5 familiegrupper på landsbasis. For første gang på åtte år ligger gaupebestanden over det nasjonale målet.

I Troms og Finnmark er bestandsmålet for gaupe ti familiegrupper, hvorav fire skal være i Finnmark. Over årene 2018, 2019 og 2020 har det blitt registrert henholdsvis 4, 5 og 11 familiegrupper, hvorav henholdsvis 1, 1 og 3 er registrert i Finnmark. Prognosen for antall familiegrupper i regionen i 2021, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta 2020, viste 10,6 familiegrupper. Per 27.5.2021 ser det ut til at det blir registrert fem familiegrupper i Troms og to familiegrupper i Finnmark.

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er todelt, jf. rovviltforliket av 2004. Den todelte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette betyr i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Statsforvalterens vurderinger
Skadefellingsområdet er et svært viktig kalvingsområde for rein og det er et svært viktig beiteområde for sau og lam. Om sommeren er det beiteområde for ca. 15 000 sau og rein. Området er en halvøy prioritert for beitedyr.

Tre rein, to simler og en kalv er dokumentert drept av gaupe innen et lite område i tidsrommet 10.–21. mai. Den første ble undersøkt 19. mai, den siste ble undersøkt 26. mai. Statsforvalteren viser til at Miljødirektoratet behandlet fire søknader om forebyggende skadefelling av gaupe i dette området forut for skadesituasjonen, tre av vedtaksbrevene er datert 11. mai og ett er datert 7. mai. I avslagene viser direktoratet til at Statsforvalteren besitter myndighet til å vurdere skadefelling ved konkrete skadesituasjoner, og at en skadesituasjon vil være informasjon som kan legge annet grunnlag for ny behandling av saken.

Statsforvalteren vurderer at tapssituasjonen er akutt. Antall beitedyr i området, og det at reinen

kalver nå underbygger at det videre skadepotensialet er stort. Vi kan ikke se at det finnes tilfredsstillende løsninger for å avverge den akutte tapsrisikoen med forebyggende tiltak.

Av naturmangfoldloven § 15 går det frem at «Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås». Hunngauper kan ha født unger nå. Den første tiden med unger vil de normalt ikke vandre langt fra ungene, spesielt ikke når de har nær tilgang på rein. Skadefellingslaget må så langt som mulig forvisse seg om at ikke hunngaupe som har avhengige unger felles.

I dialog med reindrifta har Statsforvalteren fått høre at de har indisier på at den gaupa som drepte rein i Rypdalen, per nå har vandret til Lyngsdalen. Samtidig tilsier deres erfaring at gaupa ikke føder unger såpass åpent og høyt på fjellet, som de dokumenterte kadavrene er funnet. Dette er indisier på at den gaupa som drepte de dokumenterte kadavrene, ikke har unger.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6. Vi har en lavere terskel for skadefelling av gaupe når området er kalvingsområde for rein, slik som her.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata som *Bestandsovervåking av gaupe 2020 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2020* og NINA Rapport 1846*, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020,* har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014.*

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det ved jakt eller skadefelling tatt ut 26 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe, men fem er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyrprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på

rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

I skadefellingsområde ble det felt en ung hanngaupe på skadefelling i 2020 og det ble i 2021 felt to unge hanngauper ved kvotejakt. I 2016 ble det ved skadefelling felt en voksen hunngaupe og en voksen hann. Statsforvalteren vurderer at bestanden av gaupe i Nord-Troms tåler uttak av én gaupe i dette tilfellet.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at uttak av én gaupe i dette tilfellet ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltnemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Konklusjon
Statsforvalteren gir skadefellingstillatelse på én gaupe. Begrunnelsen for vedtaket er at det er dokumentert en akutt tapssituasjon. Området er B-område for gaupe, svært viktig kalvingsland for rein, og svært viktig beiteområde for sau. Skadepotensialet er stort. Vi ser ikke mulighet for å gjennomføre tilfredsstillende forebyggende tiltak.

Med hilsen

Iris Rita Hallen
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Andreas Vikan Røsæg
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent